

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

* Ένας λαός υφώνεται άμ
θείη πώς δε φοβάται την
αλήθεια — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φν
ιους της παρόντες.
ΣΗΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 7 ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΡΧΟΣ ΖΗΡΩΝ ΑΡΙΘΜ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 308

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΙΑΓΚΟΣ ΚΑΤΖΗΣ. Οι κοινότητες (συνέχεια).
Γ. ΑΒΑΖΟΣ. Στον Κάδο.
ΔΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Τι βλέπουμε και τί ζητούμε.
ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ. Λίγα λόγια ακόμα
ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ. Δήλωση.
Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά. — Τὰ τρία
φιλιά.
ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ. Νέα Βιβλία.—Crestomazia Neoelle-
nica.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Σ. Σκόπης, Γ. Περγιαλίτης, Χάρης,
Φωτεινός.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — Η ΚΟΙΝΗ
ΓΝΩΜΗ.— ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΙ ΒΛΕΠΟΥΜΕ

ΚΑΙ ΤΙ ΖΗΤΟΥΜΕ

Δέν κατασταλαξαν ακόμη τὰ πράματα στο γει-
τονικό μας κράτος εκεί που πρέπει να κατασταλά-
ξουν. Οι φόβοι ότι θα θελήσουν οι Νεότουρκοί με-
τὸν κερὸ νάκλωθῆσουν καθαρά ἐθνική πολιτική
ζητῶντας τὴν ἀφομοίωση καὶ τὴ συγχώνευση τῶν ἄλ-
λων ἠθνῶν ἢ χωρὶς αὐτὸ νὰ ὑποστηρίξουν τὸν Πανι-
σλαμισμό ἐξακολουθοῦνε νὰ ὑπάρχουν. Βέβαια οἱ κα-
λύτεροι ἀπ' αὐτούς καὶ πῶς φωτισμένοι δέν μπορούν
νὰ πείσουν σ' αὐτὴ τὴν ἀνακολουθία, ἐνῶ ἐκήρυξαν
ισότητά καὶ λευτεριά· δέν εἶναι ἕως λίγοι καὶ μέ-
σα στο νεοτουρκικό κόμμα καὶ ἀπέξω κ' ἐκεῖνοι πού
τὴ μεταβολὴ τὴν παίρνουνε ὡς ἐπικράτηση τουρκι-
κῆ καὶ ἀπορρόφηση τῶν ἄλλων. Βρίσκονται μάλιστα
μεταξὺ τους καὶ ἄνθρωποι πού δέν καταλαβαίνουν τὴ
ξεχωριστὸ θέλουν καὶ ζητοῦν οἱ Ἕλληνες π. χ. καὶ
γιατί νὰ ἔχουν ἰδιαίτερα σχολεῖα κτλ. Γι' αὐτὸ δὲ
θένε νάγνωρίζουν ἐθνική διαφορὰ στους ἄλλους.
Μόνο διαφορὰ θρησκείας βλέπουν συγκρίνοντας μάλ-
ιστα με τοὺς Τουρκόφωνους Ἕλληνες τὸν ἑαυτὸ
τους. Καὶ ναὶ μὲν ἴσως αὐτοὶ νὰ μὴν ἔχουν πολλή
σημασία ἔχουν ὅμως σημασία οἱ ἄλλοι οἱ πολλοὶ
κ' ἐπίσημοι, πού καὶ ἂν δὲ λογαριάζουν ἀπορρόφηση
τῶν ἄλλοῦθων, δέν ἐννοοῦν ὅμως νὰ λείψω κ' ἡ ὑ-
περοχὴ τῶν καταχτητῶν καὶ γενικώτερα τῶν Μωα-
μεθανῶν. Καὶ αὐτὸ τὸ ζήτημα εἶναι, καθὼς φαίνε-
ται, κείνο πού κάνει τοὺς Νεότουρκους νὰ διαίρου-
ται σὲ κόμματα. Τώρα τελευταία ἀναγγέλληκε ὅτι
συμφώνησαν τὰ κόμματά τους κ' ἐνώθησαν. Γιὰ νὰ
δοῦμε ὅμως. Δὲ φωτίστηκαν ἀκόμη ἀκριτὰ καθαρὰ
τὰ πράματα. Πρέπει νὰ νοιώσουν καλά οἱ Τούρκοι
ὅτι τὸ συμφέρο τους εἶναι νὰ παραιτήσουν μὰ γιὰ
πάντα τὰ πανθενικά τους ὄνειρα καὶ κάθε ἐνέργεια
γιὰ ἐπικράτηση δική τους ἀποκλειστική, γιατί μ'

αὐτὴ δὲ θὰ κάμουν ἄλλο παρά νὰ διαλύσουν γιὰ
καλὰ τὸ κράτος τους καὶ νέο καὶ παλιὸ μαζί. Γιὰ
τί καὶ ἂν ὑποθέσουμε πὼς γίνεται τὸ θάμα, νὰ κα-
ταφέρουν τόσα ἑκατομμύρια Ἕλληνες καὶ Ἀραπά-
δες καὶ Ἀρβανίτες καὶ Ἀρμένηδες νὰ τοὺς κάμουν
καὶ πραγματικά Ὀσμανλῆδες, ὅπως τοὺς ἔδωκαν
τόνομα χωρὶς νὰ τοὺς ρωτήσουν, ἢ ὅτι ὅσοι ἀπ' αὐ-
τοὺς δέν εἶναι Μωαμεθανοὶ μ' εὐχαρίστησή τους δέ-
χονται τὴν ὑπεροχὴ τῶν Μωαμεθανῶν, ὅμως τοῦ-
λάχιστο ἄς δοῦνε τοὺς λύκους ἀπὸ πάνου, Εὐρω-
παίους καὶ πρὸ πάντων Σλαῦους, πού με τὸ στόμα
ἐπίσημου μάλιστα, τοῦ Ζηνόβιερ, ἐδήλωσαν πὼς θά-
νακατεῦτοῦνε, ἄμα δοῦν νὰ ἐφαρμόζεται τέτοια συγ-
χωνευτική ἐθνική πολιτική ἢ ὄχι σωστὴ ἰσοπολιτεία.
Γιὰ νὰ κλειστοῦνε τὰ τέτοια στόματα, δέν ἔχουνε
βέβαια σκοπὸ οἱ φίλοι μας Νεότουρκοὶ νὰ κηρύξουν
τὸν ἱερὸ πόλεμο. Λοιπὸν γιὰ νὰ σηκωθῆ ἀπ' τὴ μέ-
ση κάθε ὑπόψια ὑστεροβουλίας πρέπει νὰ τὸ κηρύξουν
καθαρά πὼς ὁ ἀμετάκλητος σκοπὸς τους εἶναι νὰ
ξεπαστρέψουν τὰ μίση, τίς παρεξήγησεις, τίς πρό-
ληψες, τὴ διαφορὰ μεταξὺ καταχτητῆς καὶ κατα-
χτημένου ὄχι με μέσο τὴ συγχώνευση, παρά δίνον-
τας τέλεια λευτεριά στο κάθε ἔθνος νὰ σταδιοδρο-
μήσῃ χωρὶς δεσμὰ καὶ με ἰσότητά δικαιομάτων τρέ-
χοντας πρὸς τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάπτυξή του καὶ
χρησιμεύοντας ὡς ἑνας στύλος γερῶς τοῦ νέου κρά-
τους. Τὸ κήρυξε αὐτὸ τὸ πρῶμα ὁ Σαμπαχεδδὶν κ'
οἱ ὀπαδοὶ του. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ κηρύξουν ὅλοι
καὶ νὰ φροντίσουν νὰ ξεκαθαριστῆ ἡ θέση τοῦ κάθε
ἔθνους με ρητὰ ἔθρα στο Σύνταγμα.

*

Ὁ κόμπος ὁ δυσκολώτερος ἀλήθεια ἄρχισε νὰ
λύνεται, καὶ ὁ κόμπος αὐτὸς εἶτανε κείνο πού ὤριζε
τὸ παλιὸ σύνταγμα, ὅτι τὰ σχολεῖα θὰ εἶναι κοινὰ
γιὰ τὰ διάφορα ἔθνη. Τὸ πρῶμ' αὐτὸ δέν μπορούσαν
νὰ τὸ παραδεχοῦν οἱ Ἕλληνες καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη,
γιατί ἐννοεῖται πὼς ἡ γλώσσα τῶν σχολειῶν θὰ εἶ-
ταν τότες ἡ τουρκική, καὶ αὐτὸ θὰ συντελοῦσε σὴν
ἀφομοίωση με τοὺς Τούρκους καὶ θὰ εἶταν τὸ σλο-
λειὸ ὄργανο τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς των καὶ ἀντίο-
τότες ἰσότητά. Οὔτε πάλι γίνεται νὰ ὑπάρχουν
κοινὰ σχολεῖα γιὰ τὴν πρώτη ἐκπαίδευση κ' ἡ δι-
δασκαλία νὰ γίνεται σὲ πολλὰς γλώσσες. Γι' αὐτὸ
ὑπεχώρησαν οἱ Νεότουρκοὶ γιὰ τὴν πρώτη ἐκπαί-
δευση καὶ παραδέχτηκαν πὼς κάθε ἔθνος πρέπει νά-
χη δικὰ του ξεχωριστὰ σχολεῖα με τὴ γλώσσα του.
Ἔστερα, θαρρῶ, ὑπεχώρησαν παραπάνου καὶ παρα-
δέχτηκαν τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴ Μέση Ἐκπαίδευση.

Μένει ὅμως κάτι ἀκόμη ἀπ' τὸν κόμπος. Τὴν
Ἀνώτερη Ἐκπαίδευση τὴ θέλουν ἀποκλειστικά δική

τους κ' ἡ γλώσσα ἡ τουρκική ζητοῦνε νάνα ὑπο-
χρεωτική σ' ὅλα τὰ σχολεῖα. Τὸ θέλουν αὐτοὶ, μὰ
δέν τὸ θέλει ἡ ἰσότητά. Πρέπει νὰ ὑποχωρήσουν σ'
ὅλη τὴ γραμμὴ. Κάθε ἔθνος καὶ ἡ γλώσσα του πρέ-
πει νάχουν ἴσα δικαιώματα σὴν ἐκπαίδευση καὶ
γιὰ τὴν ἴδρυση σχολειῶν μεγάλων ἢ μικρῶν νὰ λο-
γαριάζεται μοναχὰ ὁ μικρὸς ἢ μεγάλος πληθυσμὸς
τοῦ κάθε ἔθνους σὴν κάθε περιφέρεια ἢ στὰ κέντρα
ἢ σ' ὀλάκερο τὸ κράτος. Ξεχωριστὰ λοιπὸν σχολεῖα
ὄλων τῶν βαθμῶν, ὅπως γινόντανε ὡς ἑνα βαθμὸ καὶ
ὡς τώρα, κ' ἡ διαφορὰ θὰ εἶναι μόνο πού θὰ δια-
βαθμιστοῦν ὁμοίωμωρα ὅλα καὶ θὰ λευτερωθοῦν ἀπὸ
τὸ ζυγὸ τῆς λογοκρισίας.

Κ' ἐδῶ πάλι εἶν' ἑνα ζήτημα πού χρειάζεται
προσοχή. Ἡ λογοκρισία καταργήθηκε καὶ πάει νὰ
πῆ πὼς θὰ εἶναι λεύτερη ἡ διδασκαλία γιὰ ὄλων τῶν
ἠθνῶν τὰ σχολεῖα καὶ τὸ ὕλικὸ ὁμοιοῦ ἐξὸν στὰ θρη-
σκευτικά. Μὰ εἶν' ἀκόμη κάποιος φόβος γιὰ τὴν ἱ-
στορία. Κ' ἡ ἱστορία δέν μπορεῖ νὰ ἔχη τὸ ἴδιο ὕ-
λικὸ ἀκριβῶς γιὰ τὰ διάφορα ἔθνη. Καὶ δέν πρέπει
νὰ ζητήσῃ τὸ κράτος νὰ κολοθωθῆ ἡ ἱστορία με τὴν
πρόφαση ὅτι θὰ γεννᾷ μίση καὶ πρόληψες μεταξὺ
Ἕλληνες πρὸ πάντων καὶ Τούρκους. Δέν ὑπάρχει
λόγος νὰ γεννᾷ μίση, γιατί τὰ Ἑλληνόπουλα θὰ
μαθαίνουν ὅτι οἱ Τούρκοὶ πιά σήμερα εἶναι ἀδερφοὶ
καὶ ὄχι τύραννοι καὶ τὸ μίσος των ἡ ἱστορία θὰ τὸ
στρέφῃ κατὰ τῆς περασμένης τυραννίας καὶ τῶν φύ-
λων καταπιεστῶν τοῦ παλιῦ κράτους. Τὰ Τουρκό-
πουλα πάλι τὸ ἴδιο θὰ μαθαίνουν ὅτι τὸ ἔθνος των
εἶναι τὸ περισσότερο γέννημα τοῦ Ἑλληνισμοῦ με τὸ
παιδομάζωμα καὶ τὸ ἀκράτητο τουρκεμα ὅπου εἶχαν
ριχτῆ ἐκεῖνοι οἱ μακαρίτες κοντινοὶ μας πρόγονοι καὶ
γι' αὐτὸ εἶναι πραγματικά ἀδερφοὶ μας τὸ περισ-
σότερο καὶ δέν ἔχουν νὰ μᾶς μισοῦνε μάλιστα ὑστερ'
ἀπὸ μὰ τέτοια συνενόηση. Τὸ ἴδιο ἄς διδάσκουν
κ' οἱ Ἀρμένηδες κ' οἱ Ἀραπῆδες κ' οἱ Ἀρβανίτες
τὴν ἱστορία τους ὅπως εἶναι, χωρὶς περιορισμὸ καὶ
χωρὶς καμμιὰ λογοκρισία. Καὶ τὰ ἐθνικά τραγούδια
τὰ ἱστορικά τοῦ κάθε ἔθνους πρέπει νάνα λεύτερα
ὄλα, καὶ ἄς πᾶν νάναφέρνουνται καὶ σὲ φυλετικὲς ἀν-
τιζηλίες. Νάπαγορεύονται μόνο ὅσα νέα θὰ προσ-
βάλλουν τὸ νέο κράτος.

Ὅσο γιὰ τὴ θρησκεία ἐπίσης τὸ κάθε ἔθνος
πρέπει νάνα ἀνεξάρτητο καὶ μόνο ἐπιβλεψῆ γιὰ κα-
τάχρησες νὰ γίνεται. Καὶ τὸ κράτος νὰ μὴν ἔχη ἰ-
πίσημη θρησκεία.

*

Κ' ἡ γλώσσα τοῦ κράτους ἡ ἰπίσημη νὰ κανο-
μιστῆ κατὰ τίς ἀνάγκες τῶν πληθυσμῶν. Ἔστω νὰ
ἔχη τὴν πρώτην θέσιν ἡ τουρκική, ἀλλὰ τὸ τουρκικό
κείμενο νὰ συνοδεύεται μ' Ἑλληνική μετάφραση

για τους Έλληνες ἢ Ἀρβανίτικη για τους Ἀρβανίτες ἢ Ἀραβική ἢ Κούρδικη, ἂν ἔχουν κ' οἱ Κούρδοι μορφωμένη γραφή γλώσσα κ' ἔτσι για ἄλλους. Γιατί ἡ τούρκικη γλώσσα ἢ γραφή δὲν εἶναι εὐκολομάθητη για νὰ γίνῃ κοινὸ ἀπόχρημα — εἶναι ἀνακατωμένη ἀραβοπερσοτουρκικὴ μὲ πολὺ δύσκολο τὸ διάβασμα καὶ τὸ συλλαβισμὰ της για τὴν ἐλλειψη φωνηέντων στὸ ἀλφάβητο καὶ οὐτε δικίον εἶναι νὰ γίνεταῖ ἀποκλειστικὸ της μεταχείρισμα. Κ' ἡ ἀγνοία της δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐμπόδιο, για νὰ πάρῃ κανεὶς μιὰ δημοσία θέση.

Πρέπει ἐπίσης νὰ πείσῃ ἄλλο μεγάλον ἐμπόδιο για τὴν ἰσονομίαν κ' ἰσοπολιτείαν, δηλ. τὰ ἱεροδικεῖα ὅπου θύουν καὶ ἀπολύουν οἱ κατῆδες καὶ χακίμηδες καὶ μουφτήδες καὶ δὲν ξέρω πῶς διαβολο ἀκόμη λέγονται, τὰ σφαγεῖα αὐτὰ τῆς δικαιοσύνης, ὅπου οἱ Χριστιανοὶ εἶναι κατώτερα ὄντα ἀπ' τοὺς Μωαμεθανούς. Νὰ λείψουν αὐτὰ κ' ἡ δικαιοσύνη θὰ διοργανωθῇ πάντου σὲ νέες γερῆς καὶ ἀναγνωρισμένες ἀπ' τὰ πολιτισμένα ἔθνη βάσεις.

Κοινὸ εὐεργέτημα για Τούρκους κ' Ἕλληνες καὶ λοιποὺς θὰ εἶναι ἡ ἐξαγορὰ καὶ κατάρτησις τῶν βακουφιδῶν. Τώρα, ὅπως εἶναι αὐτὰ, οἱ περισσότεροὶ καὶ ἂν ἔχουνε δὲν ἔχουνε χτήματα. Μάλιστα ὑπάρχει καὶ παροιμία «Οὐτε γυναῖκα στὴ Βλαχιά, οὐτε χτήμα στὴ Τουρκιά».

Μὲ τέτοια σὲ χοντρὲς γραμμὲς μέτρα μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἰσοπολιτεία. Ἀλλοιῶς ὄχι. Καὶ κατόπι ἀπ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ γίνῃ σκιψη για τὴ γενικὴ στρατολογία ποὺ βρίζει τὸ σύνταγμα. Γιατί χωρὶς τὴν τέλεια ἰσονομίαν, ἰσοπολιτείαν κ' εἰλικρινῆ ἀδελφωσὴν δὲ θὰ εἶναι δύνατὸ νὰ φοσηθοῦν στὸ κράτος οἱ Ἕλληνες π. χ. ποὺ ἀποτελοῦνε καὶ τὸ πολυαριθμότερον στοιχεῖον ὑστέρ' ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ νὰ λάβουν μέρος στὸ στρατὸ μὲ εἰλικρίνεια, γιατί οἱ ἀδερφοὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος θὰ βρεθοῦν ἴσως μιὰ μέρα στὸ ἀντίθετον στρατόπεδον μὲ τὴν ἐξίσωση ὅμως καὶ τὴν εἰλικρινῆ συνεργασίαν Τούρκων καὶ Ἑλλήνων ἢ Ἑλλὰς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι σύμμαχος καὶ μὲ τὸν καιρὸ θάποτελίῃ ἓνα κράτος μὲ τὴν Τουρκίαν, πρᾶμα ποὺ θὰ ὠφελήσῃ σημαντικὰ τὰ οικονομικὰ τῶν δύο γειτόνων. Καὶ στὴν ὑπερσῖαν πάλι στὸ στρατὸ πρέπει νὰ ξεχωριστοῦν τὰ ἔθνη καὶ νὰ ἔχουν ὅλα μέρος στὴ διοίκησιν τοῦ στρατοῦ ἀνάλογα μὲ τὴν ἀριθμητικὴν τους δύναμιν.

Λοιπὸν τί λένε γι' αὐτὰ κύριοι Νεότουρκοι; ἀπὸ τὴ φρόνησίν τους στὴ λύσιν τῶν ζητημάτων αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ τοῦ ν. τ. κράτους. Ἄν φροντίσουν νὰ ἐφαρμοστοῦν τὰ ὅσα ἰουκράτην, ἂν φανθοῦν τόντις φιλελεύτεροι καὶ φίλοι ἐπρόκλητοῦ, τὸ κάθε ἔθνος, τότες θὰ πέσουν τὰ περισσότερα ἐμπόδια καὶ καθὲ ἀντίδραση ἀπὸ παλαιότουρκους καὶ τότε μαζί μὲ τὴν ἐλεύθερον πάλην για ἐπικράτησιν μεταξὺ στίς ἐθνικότητες θάρχησιν καὶ μιὰ μεγάλη μεγάλη ἐργασία ποὺ θὰ φέρῃ τὴν οικονομικὴν καὶ πνευματικὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἄλλὰ εἰμεῖς, εἰμεῖς οἱ Ἕλληνες, δὲν πρέπει νὰ περιμένουμε τὴν καλὴν προαίρεσιν τῶν Νεοτούρκων νὰ μᾶς παραχωρήσουν αὐτὰ τὰ πράγματα. Πρέπει μ' ἐπιμονὴν νὰ τὰ ζητήσουμε, πρέπει νὰ τοὺς δείξουμε πῶς εἶναι συμφέρον τους νὰ τὰ δώσουν καὶ πρέπει νὰ μπορέσουμε, καὶ ἂν δὲν θέλουν αὐτοὶ, νὰ τὰ πάρουμε μόνοι μᾶς. Μὰ εἰμεῖς ἀκόμη ναρκωμένα ἔχουμε τὰ χέρια ἀπ' τὸ δέσιμον καὶ δὲν ξεμουδιάσαμε νὰ νοιώσουμε τὴ δύναμίν μας, νὰ ὀργανωθοῦμε καὶ νὰ ἐνεργήσουμε. Ἀφίνομε τοὺς παπάδες μοναχὰ καὶ κατ' ἐμῶν καὶ χρυσοκανθαροὺς νὰ κρᾶζουν για τὰ προνόμια καὶ τὰ προνόμια. Τί προνόμια; Τὸ μόνο προνόμιον ποὺ μᾶς χρειάζεται εἶναι ἡ ἀνεξάρτητος καὶ ξεχωριστὴ ἐκπαίδευσιν. Νὰ μὴν εἶναι ὅμως ἀνεξάρτητη ἀπ' τοὺς Τούρκους κ' ὑποδουλωμένη στοὺς παπάδες! Οἱ παπάδες εἶναι για μᾶς ὅτι οἱ παλιότουρκοὶ για τοὺς Τούρκους καὶ αὐτὸ τὸ νοιώθει ὁ λαὸς ποὺ διώχει τοὺς προκομμένους δεσποτάδες στὴν ἐπαρχίαν Τράλλεων, Ἐπίσου, στὴν Ἀδριανούπολιν, στὴν Προύσσαν, στὴ Χίο κλπ. Θρησκευτικὴ αὐτοδιοίκησιν θέμε νὰ ἔχουμε, μὰ οἱ κατάρχουσες τῶν παπάδων νὰ περιορίζονται ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ πρέπει. Καὶ τὰ δικαστήριά τους για τίς κληρονομίας καὶ τὰ διαζύγια καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλα δὲ μᾶς χρειάζονται. Καλύτερα χιλιάδες φορές θὰ εἶναι τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ἅμα ὀργανωθοῦν καθὼς πρέπει. Μαζὶ μὲ τὴν τούρκικην τυραννίαν ἅς κυττάξουμε νὰ ξεφορτωθοῦμε σιγὰ σιγὰ καὶ τὴν τυραννίαν τοῦ καλόγερου. Οἱ γραμματισμένοι καὶ οἱ μορφωμένοι ἅς φροντίσουν γι' αὐτὸ. Οἱ δημοσιογράφοι πρὸ πάντων ὅσοι ἔχουνε χαραχτήρα μποροῦν πολλὰ νὰ κάνουν. Στὸ ὑπόμνημά τους οἱ δημοσιογράφοι οἱ Ἕλληνες καλὰ ἐζήτησαν ἀριθμὸν βουλευτῶν ἀνάλογον μὲ τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν καὶ διατήρησιν τῶν προνομίων, μὰ στὰ προνόμια αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀναλυτικώτεροι, γιατί κ' οἱ παπάδες προνόμια κοπανίζουν, τὰ προνόμια τῆς μεγά-

λης τους κοιλίας.

Ἄς πᾶψουνε πιά νὰ παρουσιάζονται γι' ἀντιπρόσωποι μερικοὶ καλόγεροι μὲ ράσα καὶ μερικοὶ δίχως ράσα. Σύνοδο κ' ἐθνικὸν κέντρον καὶ κολοκῦθια μὲ τὴν ῥίγαν. Ἄς μιμηθοῦμε τοὺς Ἀρμένιους μὲ τὸ Κομιτάτο τους, τοὺς Βουργάρους, τοὺς Ἀρβανίτες, τοὺς Ἑβραίους μὲ τὴν Ἰσραηλιτικὴν τους ἑνωσιν (Alliance Israélite). Χωρὶς κέντρα καὶ κοπανίσματα προνομίων κάνουν πολὺ καλύτερα τὴ δουλειὰ τους. Για Κέντρον μπορεῖ νὰ μᾶς χρησιμεύῃ ἀργότερα μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς πρὸ διαλεχτοὺς βουλευτάδες μᾶς. Ἡ ἅς γίνουν πολιτικοὶ σύλλογοι μὲ πολλὰς χιλιάδες μέλη στὴν καθὲ περιφέρεια καὶ αὐτοὶ πάλι ἅς ἰδρῶσουν ἑναὶ κεντρικὰ τέτοια στὴν Πρωτεύουσαν πρὸ νὰ τοὺς ἀντιπροσωπεύει ὅλους. Ἄς ὀργανωθοῦμε καὶ ἅς φωτιστοῦμε για τὴν νέα πολιτικὴν μᾶς ζωὴν στὴν Τουρκίαν. Κ' οἱ Ἀθηναῖκες ἡμερῆδες ἀντίς νὰ παίρνουν ὅλα καὶ συνεντεύξεις καὶ νὰ συμβουλευθοῦν καὶ νὰ σχολιάζουν τοὺς Νεοτούρκους, ἅς προσπαθῆσουν, χωρὶς πολλὰς φωνῆς, κείνους ποῦχουν τὴν ὑποχώρησιν καὶ μποροῦν νὰ τοὺς σπρώξουν για νὰ φροντίσουν για τὴν κατάλληλη ἐθνικὴν καὶ πολιτικὴν μᾶς διοργάνωσιν στὸ γειτονικὸν κράτος καὶ ἅς πᾶψουν νὰ θυμιατίζουν τοὺς καλόγερους. Καιρὸς πιά εἶναι νὰ βάλουμε μυαλό, για νὰ νικήσουμε στὸν ἀγῶνα. Ὁ ὄγκος μᾶς ὁ μεγάλος μὰ παραλυμένος δὲν ἀξίζει. Ἄς δείξουμε πῶς ἔχουμε νεῦρα, πῶς εἴμαστε ἀντρες ἐνεργητικοὶ καὶ ἀκόμη πῶς εἴμαστε χαραχτήρες. Ἄς μὴν εἴμαστε βάρβαροι ποὺ φωνάζουν διαρκῶς βρεκειῖξ κοῦξ κοῦξ χωρὶς νὰ κάνουν τίποτα. Ἀλλοιῶς ἡ βουλευτοκρατία τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ἀπ' τὴν μιὰ κ' οἱ καλόγεροι μὲ τὰ καλογερόπαιδα τῆς Πόλης ἀπ' τὴν ἄλλη θὰ μᾶς ἀποβουλιάζουνε ὄχι μοναχὰ ὡς κράτος, μὰ καὶ ὡς ἔθνος, ἀφοῦ μᾶς χαλοῦνε τὴν ψυχὴν, νὰ πᾶμε στὸ καλὸ μᾶς.

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΥΒΡΟΣ

ΜΩΣΑΪΚΑ

Ο ΛΥΧΝΟΣ

Παλιὸς ὁ Λύχνος μὰ ἡ Ἀγάπη μου ὄχι.
Προπάπος μᾶς ἄλλος μ' ἄγνὸ τὸ φῶς,
Στὴς πυροσφιδῆς ἀμίνητος τὴν κόρη
Πατέρα τοῦ σπιτιοῦ, Καιροῦ ἀδελφός.

N. P. ΑΒΑΖΟΣ
ΣΤΟΝ ΚΑΒΟ
ΣΚΗΝΕΣ ΡΩΜΑΙΙΚΕΣ

Ἀφιερωμένο μὲ ἀγάπην τοῦ
ΨΥΧΑΡΗ

- Κώστα! Ἔ! φιλαράκο! Ἐδῶ εἴμαστε...
- Μπα! Καλῶς ὄρισες, Θόδωρε! Πότε ἦρθες;
- Ἦρθα μὲ τὸν πρωῖνον σιδηρόδρομον κ' ἕκατσα δῶ στὸ ξενοδοχεῖον τῆς Παλμύρας.
- Λίγο ἀκριβὸν εἶναι, μὰ πολὺ καλόν...
- Πρωτὴ χρονιά ποῦρθα στὸ Λουτράκι καὶ δὲν ξέρω τὰ κατατόπια τοῦ εἶχα γιῶρμον τὸν ξενοδόχον

τῆς Παλμύρας καὶ γι' αὐτὸ τὸν προτίμησα.
— Γιατί θὰ κάνης λουτρά;
— Μὰ τί νὰ σοῦ πῶ! Νοιώθω τὸν ἑαυτὸν μου καλὰ μόνον κατὶ πονάκια μουρξονταῖς ποὺ καὶ ποὺ στὴ μέση καὶ ὁ γιατρός λέει πῶς ἔχω ψαμμίασιν. Ἐτσι μ' ἔστειλε δῶ ἀναυλα.
— Δὲ βαρύνει! Μόδα ἔγινε νὰ τοὺς βγάλουν ὅλους ψαμμιακοὺς. Ἐγὼ φαίνεται πῶς ἔπαθα κατὶ στὸ σκότι. Θυμᾶσαι, κουτσοπίνουμε καμιά φορά. Ἐδῶ στὸ Λουτράκι, μωρὸ μάτια μου, εἶναι ἡ κολυμπήθρα τοῦ Σιλῶμ!
— Μονάχος ἦρθες;
— Μαζὶ μὲ τὸν ξάδερφό μου τὸ Γιάννη τὸν Πολίτη...θαρρῶ πῶς τὸν ξέρεις...
— Ἐ δά! Φάγαμε μαζί ψωμί καὶ ἄλατι! Καλὸ παιδί, τῆς καρδιάς! Πῆρε τὸ δίπλωμά του;
— Μελετᾶει νὰ δώσῃ τὸ θέμα του Ἦρθε δῶ μὲ τὴν μάνα του, ποῦπαθε τὸ στομάχι της καὶ δὲ χώνευε. Τώρα πάει καλύτερα. Σπυρὴ γυναῖκα, ξέρεις, καὶ κάνει καλὴν συντροφιά καὶ ἅς εἶναι καὶ γιὰ τὸ καυμάκι τῆς παρίας μᾶς εἶν' ὁ γιατρός ὁ Γαλὴνίδης...
— Μωρὸ δῶ βρήθηκε καὶ αὐτός;
— Ἄ! δὲν ξέρεις τί θησαυρὸς εἶναι! Μ' ὅλα

του τὰ γεράματα μοναχὸς του κάνει γλίντι, δὲν ἔχει ταῖρι στὸ κέφι του. Σὰ σφιζοῦμε χαλάει ὁ κόσμος! Πολύ, πολὺ ὄμορφα περᾶμε. Πιάσαμε δύο κάμαρες πέρα στὸν Κάβο...κοίταξε κει...μισὴ ὄρα μακριὰ ἀπὸ δῶ.
— Πῶς δίκολον κάνετε μπάνια κει κάτου...
— Ὁ γιατρός καθεταῖ στὸ Λουτράκι. Ἐμεῖς μένομε στὸν Κάβο. Ἐρχεται καθὲ πρωὶ ἐν' ἀράξει καὶ μᾶς παίρνει, κάνουμε τὸ λουτρό μᾶς καὶ μᾶς γυρίζει πάλι ὅτι κερδίζομε στὸ νοῖκι τὸ δίνουμε στὴν ἀμαξά. Ὁ Γιάννης εἶναι λίγο ποιητής, φιλόσοφος, κ' ἤθελε μέρος ταίριαστὸ μὲ τίς ιδέες του. Εἶν' ὄμορφα κει στὸν Κάβο μᾶς, μὲ τὴν ἀνοιχτὴ θάλασσαν καὶ τὰ βραχάκια τῆς ἀκρογιαλιάς, καὶ τὰ καταπράσινα βουνά, τὰ γεμάτα σκίνους, πεῦκα καὶ ἀγριλιές, μὲ τὸν καθάριον ἀγέρα, ποὺ καθὲ πρωὶ καὶ βράδυ μοσκομυρίζει θυμάρη καὶ λυγαριά. Εἶν' ὄμορφα! Καινούριον σκότι κάνεις...
— Χαρὰ σὲ σένα τὸ λοιπὸν!
— Δίπλα τίς κάμαρες μᾶς εἶν' ἓνα καφεναδᾶκι ἐξοχικόν, ποὺ τῶχει ὁ σπιτονοικοκύρης μᾶς, ἓνας διαολάνθρωπος Περαιχωρίτης. Ὅλη τὴν μέραν εἶν' ἔρημον καὶ ὁ Γιάννης ἔχει καιρὸν νὰ διαβάξῃ μ' ἡτυχία, χωρὶς νὰ τοῦ ταραξῆ κανεὶς τοὺς πόκλους του.